

ASHES

I remember: It was a long time ago, many years,
I was bidding you farewell – you gave me flowers,
Scarlet roses, fragrant and fresh,
For believing that you would come back, I was full of faith.

So with my trembling lips I promised you
That I would remain faithful to you on this earth,
And the flowers, clasped to my maiden bosom,
Listened to this mysterious conversation.

Yet how I was deceived by this hope!
Nobody can foresee what will happen tomorrow,
And who would have suspected that your fate
Would be to lay down your life, for the freedom of your nation.

Your body lies covered by a mass grave,
And it would seem that nothing now remains,
But faithful to that promise in my heart,
Today I pay “Tribute” to Your Soul!

Even though – like ashes – the remembrance
Keeps following me... you are still close to me,
And just as a spark still glows amid the embers,
So does Your “Spirit” still stand guard over me...

*By Bronisława Wolnik
Translated by Joanna Radwańska-Williams*

POPIELISKO

Pamiętam: Było to dawno, przed laty...
Żegnałam Ciebie – ty dałeś mi kwiaty,
Róże szkarłatne, pachnące i świeże,
Wszak że powrócisz, ja byłam w tej wierze.

Więc ci przyrzekłam ustami drżącymi,
Że wierna tobie zostanę na ziemi,
I przyciskając do piersi dziewiczej
Kwiaty, słuchały mowy tajemniczej...

Lecz jakże mylne były te nadzieje,
Nikt nie przewidzi co się jutro dzieje,
Któżby przypuszczał że twe przeznaczenie,
Położyć życie, o wolność Ojczyźnie.

Wspólna mogiła kryje twoje ciało,
Zdawało by się że nic nie zostało,
Lecz sercem wierna temu przyrzeczeniu,
Ja składam dzisiaj „Hołd”, Twojemu Cieniu!

Chociaż wspomnienie – jakby popielisko –
Idzie wciąż za mną... wciąż jesteś mi blisko,
Jak w popielisku iskierka się żarzy,
Tak Twój „Cień” stoi wciąż na straży...

By Bronisława Wolnik

ANNOTATIONS

POPIELISKO: The neuter noun *popielisko*, which rhymes with *ognisko* 'fire, bonfire' (derived from the masculine noun *ogień* 'fire'), refers to a heap of ashes (either dead ashes or still smoldering) left behind by a fire, which may either have been a bonfire that is deliberately lit, or a fire of destruction. It is derived from the masculine noun *popiół* 'ash' (plural *popioły* 'ashes').

Pamiętam: Było to dawno, *przed laty*...
Żegnałam Ciebie – ty dałeś mi kwiaty,
Róże szkarłatne, pachnące i świeże,
Wszak że powrócisz, *ja byłam w tej wierze*.

przed laty: Literally, 'many years ago'.

ja byłam w tej wierze: Literally, 'I was in this faith'.

Więc ci przyrzekłam ustami drżącymi,
Że wierna tobie zostanę na ziemi,
I przyciskając do piersi dziewiczej
Kwiaty, słuchały mowy tajemniczej...

I przyciskając do piersi dziewiczej

Kwiaty, słuchały mowy tajemniczej: Literally, 'And clasping to maiden/virgin bosom/breast/Flowers, listened to mysterious/secret speech'. There is a shift of reference in this sentence, because the girl is clasping the flowers; the flowers, being clasped (held closely to the bosom), listened (the verb *słuchały* is plural).

Lecz *jakże mylne były te nadzieje*,
Nikt nie przewidzi *co się jutro zdzieje*,
Któżby przypuszczał że *twe przeznaczenie*,
Położyć życie, *o wolność Ojczyźnie*.

jakże mylne były te nadzieje: Literally, 'how deceptive were these hopes'.

co się jutro zdzieje: 'what will happen tomorrow'. The verb *zdzieje* (from the infinitive *zdziać się*) seems to be a dialectal perfective form of the imperfective verb *dziać się* 'to happen' (where *się* is a reflexive particle, meaning, the verb refers to oneself or 'something itself'); the more standard contemporary Polish would be *co się jutro stanie*, from the perfective verb *stać się* 'to occur, to become'; or *co będzie jutro* 'what will be tomorrow' (from infinitive *być* 'to be').

twe przeznaczenie: 'your fate' or 'your destiny', i.e., what was intended for you (by God). The possessive pronoun *twe* (neuter singular form) is a poetic contraction of *twoje* 'your'.

o wolność Ojczyźnie: Literally, 'about the freedom of Fatherland'. The Polish word for Motherland/Homeland is the feminine noun *Ojczyzna*, derived from *ojciec* 'father'. The implication is that the beloved was a soldier who died either in the First World War (1914-1918) or in the war of 1920 between Poland and the Bolshevik Red Army of the newly formed Soviet Union. Poland regained independence in 1918 from being 'partitioned' by the imperial powers of Russia, Prussia and Austria-Hungary. See [Second Polish Republic - Wikipedia](#)

Wspólna mogiła kryje twoje ciało,
Zdawało by się że nic nie zostało,
Lecz sercem wierna temu przyrzeczeniu,
Ja składam dzisiaj „Hołd”, ***Twojemu Cieniu!***

Wspólna mogiła kryje twoje ciało: Literally, 'A mutual/common grave covers your body'. The implication is that the soldier died in battle and was buried in a mass grave.

Twojemu Cieniu: Literally, 'To Your Shadow'. The masculine noun ***cień*** 'shadow' is used here in the dative case ***cienu*** – an alternative form of dative ***cieniowi***; see [cień - Odmiana przez przypadki rzeczownika cień • Odmiana.NET](#) The use of the word ***cień*** 'shadow' in reference to the soul of the departed harkens to classical mythology; in ancient Greek and Roman belief, souls were 'shadows' or 'shades' that dwelled in Hades (the underworld). See [Shade \(mythology\) - Wikipedia](#)

Chociaż wspomnienie – ***jakby popielisko*** –
Idzie wciąż za mną... wciąż jesteś mi blisko,
Jak ***w popielisku*** iskierka się żarzy,
Tak ***Twój „Cień” stoi wciąż na straży...***

jakby popielisko: Literally, 'as if an ash heap'.

w popielisku: Literally, 'in the ash heap', i.e., in the smoldering heap of ashes and embers.

Twój „Cień” stoi wciąż na straży: Literally, 'Your 'Shade' still (continues to) stand guard'. The adverb ***wciąż*** means 'still, continuing'.